

INFORMATĪVĀ ZIŅOJUMA

par vides apsvērumu, vides pārskatā izteikto atzinumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātu integrāciju Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un Plūdu riska pārvaldības plānos 2022.–2027. gadam

PIELIKUMS – SIVN procedūras ietvaros sniegtās Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas un Vides pārskata izstrādātāja atbildes par rekomendāciju iestrādi Vides pārskatā.

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Atbilde
<p>Birojs rekomendē Vides pārskatā esošā vides stāvokļa aprakstā lielāku vērtību pievērst teritorijām, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt – cita starpā to var attiecināt uz ŪO, kuros pastāv būtiskas slodzes, risks nesasnīgt labu ekoloģisko/ķīmisko kvalitāti, piemēroti izņēmumi vides kvalitātes mērķu sasniegšanā kopskatā ar iepriekšējā plānošanas periodā plānotajiem/īstēnotajiem pasākumiem. Kā pozitīvs piemērs minams Vides pārskatā norādītais, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu, kopumā ir samazinājies sliktas un ļoti sliktas kvalitātes/potenciāla ŪO skaits, samazinājumu vairāk saistot ar izmaiņām novērtējuma metodikā un hidromorfoloģisko tipu precizēšanā. Vides pārskatā arī norādīts, ka pozitīva ietekme uz virszemes ŪO kvalitāti ir iepriekšējā plānošanas periodā pasākumu izpildei centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu pilnveidošanā, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE > 2000. Nepieciešams izvērtēt arī citu pasākumu efektivitāti, konstatēt reālās izmaiņas esošā vides stāvoklī, tostarp līdzšinējo plūdu riska mazinošo pasākumu efektivitāti, jo arī iepriekšējā plānošanas periodā tika iekļauti konkrēti teritoriāli saistīti pasākumi. Turklāt neskatoties uz to, ka arī iepriekšējos plānošanas periodos tika paredzēti pasākumi ūdens kvalitātes uzlabošanai, joprojām ir identificētas būtiskas slodzes, kas ietekmē labas ūdens kvalitātes sasniegšanu.</p>	<p>Vides pārskatā ir izvērtēti visi iespējamie pozitīvo ietekmju cēloņi, kā arī šo secinājumu nenoteiktība. Arī pieminētās centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu pilnveidošanas pozitīvais ieguldījums konkrētu ŪO kvalitātes uzlabošanā ir loģisks pieņēmums, nevis zinātniski pierādīts secinājums, jo nav tiešu monitoringa datu, kas zinātniski precīzi sasaista šo iespējamo cēloni un konstatēto rezultātu. Iespējamo pozitīvo ietekmju cēloņi un to sasaiste ar vēlamo rezultātu visplašāk analizēta 5. daļā “Upju plānu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums”. Vides pārskata 3.pielikums “Papildu pasākumu ūdensobjektu mērogā upju baseinu apgabalos 2022.-2027. gadam ietekmes uz vidi vērtējums” papildināts ar atsevišķu tabulu papildu pasākumiem, kas ietverti Pasākumu programmā atbilstoši DAP noteiktajiem pasākumiem zemas kvalitātes saldūdeņu biotopu stāvokļa uzlabošanai.</p>
<p>Biroja ieskatā lietderīgi ir apzināt iepriekšējos plānošanas periodos paredzētās darbības, kurām ir veikts ietekmes sākotnējais izvērtējums, ietekmes uz vidi novērtējums, ietekmes novērtējams uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)</p>	<p>2016.-2021.gada periodā nav piemērots neviens ietekmes uz vidi novērtējums nevienam Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un Plūdu riska pārvaldības plānos paredzētam pasākumam, un tikai vienam projektam, kas daļēji sasaucas ar Upju baseinu apgabalu</p>

<p>Novērtējuma likumā noteiktajā kārtībā, un šo novērtējumu rezultātus, identificētās būtiskās ietekmes un paredzētos risinājumus ietekmju mazināšanai. Tas dotu iespēju šajā plānošanas periodā precīzāk apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes līdzīgām darbībām/pasākumiem. Savukārt tas ļautu precīzāk izvērtēt Plānošanas dokumentos plānoto risinājumu/pasākumu potenciālu un efektivitāti vides stāvokļa uzlabošanai.</p>	<p>apsaimniekošanas plānos paredzētu pasākumu (Vecslocenē), ir piemērots ietekmes uz <i>Natura 2000</i> novērtējums, kurš kopš piemērošanas pašā perioda sākumā (21.07.2016.) nav guvis turpmāku virzību. No tā secināms, ka šo plānu katram pasākumam kā atsevišķam projektam raksturīgs neliels mērogs, kas neatbilst prasībai veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Dažādu reģionālo vides pārvalžu veikto ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu apkopojums būtu sagaidāmajam ieguldījumam neatbilstoši apjomīgs darbs, jo secināms, ka, ja arī šī procedūra tikusi piemērota kādiem Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un Plūdu riska pārvaldības plānos paredzētiem pasākumiem, šo izvērtējumu rezultāts bijis ietekmes uz vidi novērtējuma nepiemērošana, tātad ir pierādīts sagaidāmās ietekmes uz vidi nebūtiskums.</p>
<p>Birojs rekomendē esošā vides stāvokļa aprakstā lielāku vērību pievērst īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tostarp Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (<i>Natura 2000</i>), kurās plānots īstenot pasākumus plūdu riska mazināšanai vai novēršanai un to saistību ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī dabas aizsardzības plānos noteiktajiem pasākumiem. Ņemot vērā šajā plānošanas stadijā pieejamo informāciju, konkrētizēt potenciāli skarto teritoriju platību, to pašreizējo izmantošanu.</p>	<p>Vides pārskats papildināts ar 3.9. nodaļu "Aizsargājamo teritoriju ūdeņu kvalitātes kopsavilkums".</p>
<p>Birojs atzinīgi vērtē Vides pārskata Sagatavotājas izvēli vērtēt katra Plānošanas dokumenta pasākumu programmās paredzēto pasākumu ietekmi uz vidi, taču sniegtais vērtējums ir salīdzinoši vispārīgs, bez kvantitatīvām vērtībām un indikatoriem. Birojs konstatē, ka Plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmju vērtējumā akcentēti Plānošanas dokumentu īstenošanas pozitīvie aspekti. Vides pārskata Sagatavotāja to pamatojusi ar Plānošanas dokumentu izstrādes mērķiem uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību un apsaimniekošanu, kā arī mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību. Tomēr šāds arguments neatsver pašā Ūdens apsaimniekošanas likumā, Noteikumos Nr. 646 un Noteikumos Nr. 1354 iekļautos pieņēmumus, ka Plānošanas dokumentos, tostarp iepriekšējo plānošanas periodu upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānos izvirzītie vides kvalitātes mērķi var netikt sasniegti, t.i., ūdens kvalitāte var</p>	<p>Viens no būtiskiem pozitīviem momentiem, kas veicina Upju plānu īstenošanu un nepareizu īstenošanu, ir pasākumu kontinuitāte no iepriekšējā cikla uz nākamo, monitorējot pasākuma pozitīvos rezultātus un turpinot to līdz pilnīgai īstenošanai. Vides pārskats papildināts ar 7. pielikumu, kas parāda secīgo un turpinošos ciklu pasākumu rezultātus: kopumā 4051 pasākums, no tiem 1931 iepriekšējā 2. ciklā (2016.-2021.) un 2120 nākamajā 3. ciklā (2022.-2027.). Neskatoties uz to, ka arī iepriekšējos plānošanas periodos tika paredzēti pasākumi ūdens kvalitātes uzlabošanai, joprojām ir identificētas būtiskas slodzes, kas ietekmē labas ūdens kvalitātes sasniegšanu, tāpēc uzsāktie pasākumi tiek konsekventi turpināti.</p>

<p>pasliktināties vai nerasniegt labu kvalitāti noteiktajā termiņā, plūdu risks var palielināties, vienlaikus paredzot nosacījumus rīcībām, ja šāda situācija tiek identificēta. Turklāt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma uzdevums ir identificēt plānošanas dokumentu iespējamās negatīvās ietekmes pēc iespējas agrākā plānošanas stadijā, cita starpā ievērojot piesardzības un izvērtēšanas principus.</p>	
<p>Ņemot vērā Plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un nozīmi, integrāciju teritorijas attīstības plānošanā nacionāla, reģionālā un vietējā līmenī, apzinoties Plānošanas dokumentu aptvertās teritorijas un vides aspektu mērogu, Birojs rekomendē sniegt detalizētāku ietekmju izvērtējumu. Vienlaikus Birojs vēlas atzīmēt, ka zināmu detalizācijas līmeni var sasniegt, Vides pārskatā ietverot tā 5.pielikumā Sagatavotājas sniegto informāciju/paskaidrojumus, kā institūciju un organizāciju izteiktie viedokļi par Plānošanas dokumentu un Vides pārskatu ir ņemti vērā, tādejādi precizējot un papildinot ne vien Plānošanas dokumentu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējumu, bet arī citas Vides pārskata sadaļas.</p>	<p>Vides pārskata 5. daļa “Upju plānu un to iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums” papildināta ar pasākumu ietekmju atgriezeniskuma/neatgriezeniskuma pamatojumu. Vides pārskatā tā 5.pielikumā sniegtā informācija/paskaidrojumi ir jau ietverti ar šo pielikumu kā pārskata neatņemamu sastāvdaļu, kas detalizēti atspoguļo Plānošanas dokumenta uzlabojumus sabiedriskajā apspriešanā saņemto komentāru rezultātā, sniedzot uz to pienācīgu atsauci 2.3. nodaļā “Sabiedrības līdzdalība”, un ir pārāk apjomīgs, lai to atkārtotu Vides pārskata pamattekstā. Savukārt Vides pārskatā ir vērtēts Plānošanas dokuments jau pēc tā uzlabošanas, neatspoguļojot iepriekšējos Vides pārskata projekta vērtējumus pirms uzlabošanas, jo Plānošanas dokumenta pakāpeniskās tapšanas atspoguļojums nav Vides pārskata mērķis.</p>